

Υπόθεση C-753/23 [Krasiliva]ⁱ

**Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής απόφασεως κατά το άρθρο 98,
παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου**

Ημερομηνία καταθέσεως:

7 Δεκεμβρίου 2023

Αιτούν δικαστήριο:

Nejvyšší správní soud (Τσεχική Δημοκρατία)

Ημερομηνία της απόφασης του αιτούντος δικαστηρίου:

30 Νοεμβρίου 2023

Προσφεύγουσα:

A.N.

Καθού:

Ministerstvo vnitra

Αντικείμενο της κύριας δίκης

Η διαφορά της κύριας δίκης αφορά το κατά πόσον πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη αίτηση για τη χορήγηση άδειας διαμονής προσωρινής προστασίας σε αλλοδαπούς, υποβληθείσα από υπήκοο κράτους μη μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για τον λόγο, μεταξύ άλλων, ότι το εν λόγω πρόσωπο έχει ήδη ζητήσει την παροχή προσωρινής προστασίας σε άλλο κράτος μέλος, περαιτέρω δε κατά πόσον η διαδικασία απόρριψης της αιτήσεως μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο δικαστικού ελέγχου.

ⁱ Η ονομασία που έχει δοθεί στην παρούσα υπόθεση είναι πλασματική. Δεν αντιστοιχεί στο πραγματικό όνομα κανενός διαδίκου.

Προδικαστικά ερωτήματα

1. Έχει το άρθρο 8, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/55/EK του Συμβουλίου, λαμβανομένης επίσης υπόψη της συμφωνίας των κρατών μελών περί μη εφαρμογής του άρθρου 11 της εν λόγω οδηγίας, την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση δυνάμει της οποίας αίτηση για τη χορήγηση άδειας διαμονής προσωρινής προστασίας είναι απαράδεκτη όταν ο αλλοδαπός έχει ζητήσει τη χορήγηση άδειας διαμονής σε άλλο κράτος μέλος ή του έχει ήδη χορηγηθεί άδεια διαμονής σε άλλο κράτος μέλος;

2. Έχουν τα πρόσωπα που απολαύουν προσωρινής προστασίας δυνάμει της οδηγίας 2001/55/EK του Συμβουλίου δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου σύμφωνα με το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε περίπτωση μη χορηγήσεως άδειας διαμονής από κράτος μέλος κατά την έννοια του άρθρου 8, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/55/EK του Συμβουλίου;

Σχετικές διατάξεις του δικαίου της Ένωσης

Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: ΣΛΕΕ): άρθρο 78, πρώτη περίοδος

Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης): άρθρο 47, πρώτο εδάφιο

Οδηγία 2001/55/EK του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 2001, σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές παροχής προσωρινής προστασίας σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων και μέτρα για τη δίκαιη κατανομή των βαρών μεταξύ κρατών μελών όσον αφορά την υποδοχή και την αντιμετώπιση των συνεπειών της υποδοχής αυτών των ατόμων (στο εξής: οδηγία 2001/55): άρθρο 2, στοιχεία α' και ζ', άρθρο 5, παράγραφος 3, πρώτη περίοδος, άρθρο 8, παράγραφος 1, άρθρο 11, άρθρο 15, παράγραφος 6, άρθρο 26, παράγραφος 4, άρθρο 28, παράγραφος 1, άρθρο 29

Εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2022/382 του Συμβουλίου, της 4ης Μαρτίου 2022, που διαπιστώνει την ύπαρξη μαζικής εισροής εκτοπισθέντων από την Ουκρανία κατά την έννοια του άρθρου 5 της οδηγίας 2001/55/EK και έχει ως αποτέλεσμα την εφαρμογή προσωρινής προστασίας (στο εξής: απόφαση του Συμβουλίου): αιτιολογική σκέψη 16

Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με επιχειρησιακές κατευθυντήριες γραμμές για την εφαρμογή της εκτελεστικής απόφασης 2022/382 του Συμβουλίου που διαπιστώνει την ύπαρξη μαζικής εισροής εκτοπισθέντων από την Ουκρανία κατά την έννοια του άρθρου 5 της οδηγίας 2001/55/EK και έχει ως αποτέλεσμα την

εφαρμογή προσωρινής προστασίας (2022/C 126 I/01) (στο εξής: ανακοίνωση 2022/C 126 I/01)

Κανονισμός (ΕΕ) 2016/399 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2016, περί κώδικα της Ένωσης σχετικά με το καθεστώς διέλευσης προσώπων από τα σύνορα (κώδικας συνόρων του Σένγκεν) (στο εξής: κώδικας Σένγκεν): άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο β'

Κανονισμός Διαδικασίας του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Κανονισμός Διαδικασίας): άρθρο 107, παράγραφος 1

Σχετικές διατάξεις του εθνικού δικαίου

Zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců (νόμος 221/2003 για την προσωρινή προστασία των αλλοδαπών): άρθρο 1, παράγραφος 1, στοιχείο b, άρθρο 2, παράγραφος 1, άρθρο 4, παράγραφος 1, άρθρο 17, παράγραφος 1

Zákon č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace (νόμος 65/2022 για ορισμένα μέτρα σχετικά με την ένοπλη σύρραξη στο έδαφος της Ουκρανίας που προκλήθηκε από την εισβολή στρατευμάτων της Ρωσικής Ομοσπονδίας· στο εξής: νόμος «lex Ukraine»): άρθρο 2, άρθρο 4, παράγραφος 3, πρώτη περίοδος

Η διάταξη του άρθρου 5, παράγραφος 1, του νόμου «lex Ukraine» προβλέπει ότι αίτηση προσωρινής προστασίας είναι απαράδεκτη εάν α) δεν έχει υποβληθεί αυτοπροσώπως, β) έχει υποβληθεί από αλλοδαπό που δεν μνημονεύεται στο άρθρο 3, γ) έχει υποβληθεί από αλλοδαπό ο οποίος έχει ζητήσει την παροχή προσωρινής προστασίας ή διεθνούς προστασίας σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δ) έχει υποβληθεί από αλλοδαπό στον οποίο έχει χορηγηθεί προσωρινή προστασία ή διεθνής προστασία σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ε) έχει υποβληθεί από αλλοδαπό ο οποίος είναι πολίτης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κράτους που συνδέεται με την Ευρωπαϊκή Ένωση με διεθνή συμφωνία που του παρέχει δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας ισοδύναμο με εκείνο των πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή κράτους το οποίο δεσμεύεται από τη Συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (ΕΟΧ).

Η διάταξη του άρθρου 5, παράγραφος 2, του νόμου «Lex Ukraine» ορίζει ότι το Ministerstvo vnitra [Υπουργείο Εσωτερικών] ή η Policie České republiky [αστυνομία της Τσεχικής Δημοκρατίας] επιστρέφουν την απαράδεκτη αίτηση στον αλλοδαπό, γνωστοποιώντας του/της τους λόγους για τους οποίους η αίτηση κρίθηκε απαράδεκτη· αποκλείεται ο δικαστικός έλεγχος.

Τα πραγματικά περιστατικά, τα κύρια επιχειρήματα και η διαδικασία της κύριας δίκης

- 1 Η προσφεύγουσα είναι Ουκρανή υπήκοος. Μετά την είσοδό της στο έδαφος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υπέβαλε, τον Ιούλιο του 2022, αίτηση προσωρινής προστασίας στη Γερμανία και εν συνεχεία, τον Σεπτέμβριο του 2022, στην Τσεχική Δημοκρατία. Μέχρι σήμερα, δεν έχει εκδοθεί απόφαση σχετικά με τη χορήγηση προσωρινής προστασίας στη Γερμανία. Το Ministerstvo vnitra (Υπουργείο Εσωτερικών· στο εξής: καθού) απέρριψε την αίτηση της προσφεύγουσας ως απαράδεκτη σύμφωνα με το άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχεία c και d, του νόμου «lex Ukraine». Πράγματι, από τις εν λόγω διατάξεις προκύπτει ότι ο λόγος απόρριψης της αιτήσεως είναι, μεταξύ άλλων, το γεγονός ότι το οικείο πρόσωπο υπέβαλε αίτηση προσωρινής προστασίας σε άλλο κράτος μέλος ή του χορηγήθηκε τέτοια προστασία σε άλλο κράτος μέλος.
- 2 Η προσφεύγουσα άσκησε προσφυγή κατά του καθού ενώπιον του Městský soud v Praze (περιφερειακού δικαστηρίου Πράγας, Τσεχική Δημοκρατία· στο εξής: περιφερειακό δικαστήριο), υποστηρίζοντας ότι, σύμφωνα με την οδηγία 2001/55, είναι πρόσωπο στο οποίο μπορεί να χορηγηθεί προσωρινή προστασία, δεδομένου ότι η οδηγία 2001/55 δεν προβλέπει ως λόγο αποκλεισμού της προσωρινής προστασίας την εκ μέρους του αλλοδαπού υποβολή αιτήσεως προσωρινής προστασίας σε άλλο κράτος μέλος.
- 3 Το περιφερειακό δικαστήριο έκανε δεκτή την προσφυγή. Το περιφερειακό δικαστήριο εξέτασε κατ' αρχάς αν είχε διεθνή δικαιοδοσία να επιληφθεί της υποθέσεως, καθώς το άρθρο 5, παράγραφος 2, του νόμου «lex Ukraine» εξαιρεί από τον δικαστικό έλεγχο την απόρριψη ως απαράδεκτης αιτήσεως προσωρινής προστασίας. Το περιφερειακό δικαστήριο έκρινε ότι η ως άνω εξαίρεση από τον δικαστικό έλεγχο αντίκειται στο άρθρο 29 της οδηγίας 2001/55, δεδομένου ότι η εξαίρεση έχει προβλεφθεί ώστε να τυγχάνει εφαρμογής μόνο στις περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 28 της οδηγίας 2001/55. Κατά την άποψη του περιφερειακού δικαστηρίου, λαμβανομένης υπόψη της εκτιμήσεώς του ότι η προσφεύγουσα είχε αποκλειστεί από το ευεργέτημα της προσωρινής προστασίας κατά την έννοια του άρθρου 29 της οδηγίας 2001/55, η τελευταία είχε δικαίωμα να ασκήσει προσφυγή βάσει του εν λόγω άρθρου σε συνδυασμό με το άρθρο 47, πρώτο εδάφιο, του Χάρτη. Για τους λόγους αυτούς, το περιφερειακό δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η οδηγία 2001/55 έχει άμεσο αποτέλεσμα, το οποίο αποκλείει την εφαρμογή του άρθρου 5, παράγραφος 1, στοιχείο c, του νόμου «lex Ukraine».
- 4 Το καθού άσκησε αναίρεση κατά της αποφάσεως του περιφερειακού δικαστηρίου, επισημαίνοντας ότι ο νόμος «lex Ukraine» δεν αποκλείει την αιτούσα από το ευεργέτημα της προσωρινής προστασίας. Πράγματι, οι διατάξεις του άρθρου 5, παράγραφος 1, στοιχεία c και d, του εν λόγω νόμου εφαρμόζονται σε πρόσωπο στο οποίο έχει ήδη χορηγηθεί προσωρινή προστασία ή το οποίο έχει υποβάλει αίτηση προσωρινής προστασίας σε άλλο κράτος (στο εξής: εκ νέου αιτών). Αντιθέτως, οι εν λόγω διατάξεις δεν εφαρμόζονται σε πρόσωπο που

υποβάλλει αίτηση προσωρινής προστασίας σε κράτος μέλος για πρώτη φορά (στο εξής: αιτών για πρώτη φορά προσωρινή προστασία). Όσον αφορά το άρθρο 28 της οδηγίας 2001/55, το καθού υποστήριξε ότι ο νόμος «lex Ukraine» ούτε μεταφέρει το εν λόγω άρθρο στην εσωτερική έννομη τάξη ούτε το συμπληρώνει καθ' οιονδήποτε τρόπο. Πράγματι, ζήτημα απαραδέκτου αιτήσεως προσωρινής προστασίας τίθεται σε περιπτώσεις που δεν ρυθμίζονται από την οδηγία 2001/55 και ως προς τις οποίες, συνεπώς, ο νομοθέτης της Ένωσης άφησε περιθώριο στα κράτη μέλη να θεσπίσουν κατάλληλες ρυθμίσεις. Επιπλέον, το καθού επισήμανε ότι, σύμφωνα με την απόφαση του Συμβουλίου, οι αλλοδαποί έχουν το δικαίωμα να επιλέγουν το κράτος μέλος στο οποίο θα υποβάλουν αίτηση προσωρινής προστασίας, το οποίο δεν σημαίνει, ωστόσο, ότι μπορούν να υποβάλλουν αίτηση σε περισσότερα κράτη μέλη διαδοχικά ή να επιλέγουν εκείνο που τους ταιριάζει καλύτερα, πρόσθεσε δε ότι οι πολλαπλές αιτήσεις διακυβεύουν την ικανότητα των κρατών μελών να υποδέχονται τους αιτούντες προστασία.

- 5 Η προσφεύγουσα, λαμβάνοντας θέση επί της αιτήσεως αναιρέσεως, επισήμανε ότι εμπίπτει στον ορισμό του εκτοπισθέντος, η δε χορήγηση προσωρινής προστασίας απλώς διαπιστώνει το γεγονός αυτό. Κατά την προσφεύγουσα, ο ισχυρισμός ότι ορισμένο πρόσωπο δεν είναι εκτοπισθείς διότι διαμένει ήδη σε άλλο κράτος μέλος που του έχει χορηγήσει προσωρινή προστασία αντιβαίνει στην οδηγία 2001/55 και στην απόφαση του Συμβουλίου. Η προσφεύγουσα υπενθύμισε ότι: i) μέχρι σήμερα δεν της έχει χορηγηθεί προσωρινή προστασία σε κανένα κράτος μέλος, ii) δεν κάνει, ως εκ τούτου, κατάχρηση του οικείου δικαιώματος και iii) τα κράτη μέλη έχουν συμφωνήσει ότι να μην εφαρμόσουν το άρθρο 11 της οδηγίας 2001/55, το οποίο αποσκοπεί στην παρεμπόδιση της δευτερογενούς μετακινήσεως των προσώπων.

Συνοπτική έκθεση του σκεπτικού της αποφάσεως περί παραπομπής

Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος

- 6 Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν η προσωρινή προστασία δυνάμει της οδηγίας 2001/55 συνιστά ειδική μορφή διαδικασίας που αποσκοπεί στην παροχή στους εκτοπισθέντες της δυνατότητας να λάβουν άδεια διαμονής στο έδαφος συγκεκριμένου κράτους μέλους και να απολαύσουν εκεί των δικαιωμάτων που συνδέονται μεν με την προσωρινή προστασία, αλλά απορρέουν από την εν λόγω άδεια διαμονής, ή αν πρόκειται για αυτοτελές νομικό καθεστώς για τους εκτοπισθέντες, που καθιερώθηκε με την απόφαση του Συμβουλίου βάσει του άρθρου 5, παράγραφος 3, της ως άνω οδηγίας. Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι το δικαίωμα λήψεως άδειας διαμονής που επιτρέπει τη διαμονή στο έδαφος κράτους μέλους αποτελεί τμήμα της προσωρινής προστασίας και ότι, εφόσον το συνακόλουθο δικαίωμα διαμονής μπορεί να ερμηνευθεί κατά τα ανωτέρω, το οικείο κράτος μέλος υποχρεούται να χορηγήσει άνευ όρων την άδεια διαμονής στον αιτούντα για πρώτη φορά προσωρινή προστασία, εκτός αν συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού του ενδιαφερομένου από το ευεργέτημα της προσωρινής προστασίας, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 28 της ως άνω οδηγίας.

- 7 Ωστόσο, το αιτούν δικαστήριο δεν είναι βέβαιο αν από την οδηγία 2001/55 απορρέει υποχρέωση του κράτους μέλους να χορηγεί άδεια διαμονής σύμφωνα με το άρθρο 8, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής ακόμη και στην περίπτωση που η άδεια διαμονής ζητείται από εκ νέου αιτούντα. Το αιτούν δικαστήριο παραπέμπει στα άρθρα 15 και 26 της εν λόγω οδηγίας, από τα οποία, κατά την άποψή του, προκύπτει ότι μόνο ένα κράτος μέλος έχει πάντοτε την υποχρέωση να παρέχει σε ένα πρόσωπο το ευεργέτημα της προσωρινής προστασίας και αυτό είναι το κράτος μέλος που χορήγησε στο εν λόγω πρόσωπο την άδεια διαμονής του. Εντούτοις, κατά το αιτούν δικαστήριο, από τις ως άνω διατάξεις δεν μπορεί να συναχθεί με ποιον τρόπο πρέπει να εκτιμηθεί η εκούσια μετακίνηση προσώπου το οποίο απολαμβάνει προσωρινής προστασίας από ένα κράτος μέλος σε άλλο προκειμένου να του παρασχεθεί εκ νέου προσωρινή προστασία στο άλλο αυτό κράτος μέλος.
- 8 Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι το άρθρο 8, παράγραφος 1, και το άρθρο 11 της οδηγίας 2001/55 έχουν καθοριστική σημασία συναφώς.
- 9 Κατά το αιτούν δικαστήριο, το άρθρο 8, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/55 καθιερώνει μεν το δικαίωμα του αιτούντα για πρώτη φορά προσωρινή προστασία να υποβάλλει αίτηση για τη χορήγηση άδειας διαμονής, αλλά δεν επιβάλλει στο κράτος μέλος την υποχρέωση να χορηγήσει άδεια διαμονής σε εκ νέου αιτούντα. Βεβαίως, τα κράτη μέλη δικαιούνται, βάσει του άρθρου 3, παράγραφος 5, της οδηγίας 2001/55, να θεσπίσουν ευνοϊκότερους όρους για τα πρόσωπα που απολαμβάνουν προσωρινής προστασίας και να χορηγήσουν άδεια διαμονής σε εκ νέου αιτούντα, εντούτοις όταν η ως άνω δυνατότητα αποκλείεται βάσει της εθνικής νομοθεσίας, τούτο δεν συνεπάγεται μείωση του επιπέδου προστασίας του εκ νέου αιτούντος ούτε τον εμποδίζει να ασκήσει τα απορρέοντα από την προσωρινή προστασία δικαιώματά του. Πράγματι, η προσωρινή προστασία παρέχεται στον εκ νέου αιτούντα στο κράτος μέλος στο οποίο υπέβαλε για πρώτη φορά αίτηση για τη χορήγηση άδειας διαμονής. Υπό το πρίσμα αυτό, ούτε το άρθρο 28, παράγραφος 1, ούτε το άρθρο 29 της οδηγίας 2001/55 έχουν εφαρμογή στην περίπτωση αίτησης εκ νέου αιτούντος. Κατά το αιτούν δικαστήριο, το συμπέρασμα ότι πρόκειται για δικαίωμα και όχι για υποχρέωση του κράτους μέλους επιρρωννύεται από την αιτιολογική σκέψη 16 της αποφάσεως του Συμβουλίου, καθώς και από το γεγονός ότι η Επιτροπή, στην ανακοίνωσή της 2022/C 126 I/01, επισήμανε ότι, *«[ε]άν το [...] πρόσωπο [που απολαύει προσωρινής προστασίας] μεταβεί στη συνέχεια σε άλλο κράτος μέλος, όπου του/της χορηγείται άλλη άδεια διαμονής δυνάμει προσωρινής προστασίας, η πρώτη άδεια διαμονής που εκδόθηκε και τα δικαιώματα που απορρέουν από αυτήν πρέπει να λήξουν και να ανακληθούν, σύμφωνα με το πνεύμα του άρθρου 15 παράγραφος 6 και του άρθρου 26 παράγραφος 4 της οδηγίας 2001/55/EK»*.
- 10 Όσον αφορά το άρθρο 11 της οδηγίας 2001/55, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι ο αποκλεισμός της εφαρμογής της εν λόγω διατάξεως θα μπορούσε να οδηγήσει στην υποχρέωση των κρατών μελών να χορηγούν άδεια διαμονής και, επομένως, να παρέχουν προσωρινή προστασία, και στους εκ νέου αιτούντες. Κατά το αιτούν δικαστήριο, το άρθρο 11 της εν λόγω οδηγίας προβλέπει ρητώς ότι το πρόσωπο

που απολαύει προσωρινής προστασίας πρέπει να διαμένει στο κράτος που του χορήγησε την άδεια διαμονής και το οποίο του παρέχει τα απορρέοντα από την προσωρινή προστασία δικαιώματα. Ωστόσο, στον βαθμό που έχει συναφθεί μεταξύ των κρατών μελών συμφωνία που αποκλείει την εφαρμογή της εν λόγω διάταξης όσον αφορά τους εκτοπισθέντες από την Ουκρανία¹, τα κράτη μέλη φαίνεται να επιτρέπουν την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων που απολαύουν προσωρινής προστασίας μεταξύ των κρατών μελών πέραν των οριζομένων στο άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κώδικα Σένγκεν.

- 11 Στην περίπτωση αυτή, το άρθρο 8, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/55 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι το δικαίωμα του εκ νέου αιτούντος που υποβάλλει αίτηση σε άλλο κράτος μέλος να λάβει άδεια διαμονής απορρέει από το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων, το οποίο τα κράτη μέλη αποφάσισαν να χορηγήσουν, για λόγους αλληλεγγύης, στους εκτοπισθέντες από την Ουκρανία. Ωστόσο, μια τέτοια ερμηνεία βαίνει πέραν των υποχρεώσεων που υπέχουν τα κράτη μέλη από την οδηγία 2001/55 και δεν φαίνεται να υπήρχε ως ενδεχόμενο κατά τον χρόνο εκδόσεως της εν λόγω οδηγίας.

Επί του δεύτερου προδικαστικού ερωτήματος

- 12 Η ουσία του ερωτήματος αυτού έγκειται στο κατά πόσον συνάδει με το άρθρο 47, πρώτο εδάφιο, του Χάρτη εθνική ρύθμιση, και συγκεκριμένα το άρθρο 5, παράγραφος 2, του νόμου «lex Ukraine», που εξαιρεί από τον δικαστικό έλεγχο την απόρριψη αίτησης για τη χορήγηση άδειας διαμονής προσωρινής προστασίας για τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 5, παράγραφος 1, του εν λόγω νόμου, το οποίο προβλέπει, μεταξύ άλλων, ότι η αίτηση είναι απαράδεκτη όταν υποβάλλεται από εκ νέου αιτούντα.
- 13 Συναφώς, άλλο τμήμα του αιτούντος δικαστηρίου έκρινε ότι το δικαίωμα προσφυγής του άρθρου 29 της οδηγίας 2001/55 παρέχεται μόνο στα πρόσωπα που αποκλείονται από το ευεργέτημα της προσωρινής προστασίας δυνάμει του άρθρου 28, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας και, ως εκ τούτου, δεν παρέχεται στους εκ νέου αιτούντες στους οποίους έχει παρασχεθεί προσωρινή προστασία σε άλλο κράτος μέλος. Η προαναφερθείσα νομολογία έχει χαρακτηρίσει το εν λόγω ζήτημα ως σαφή πράξη («acte clair»). Το αιτούν δικαστήριο (ήτοι, το τμήμα που υποβάλλει την υπό κρίση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως) εκτιμά ότι το άρθρο 29 της οδηγίας 2001/55 δεν έχει εφαρμογή σε μια τέτοια περίπτωση, φρονεί όμως ότι πρέπει να εξεταστεί αν από το άρθρο 47, πρώτο εδάφιο, του Χάρτη απορρέει δικαίωμα πραγματικής προσφυγής.
- 14 Στο πλαίσιο αυτό, το αιτούν δικαστήριο παραπέμπει στη νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με: i) το άρθρο 47, πρώτο εδάφιο, του Χάρτη και τις εξ αυτού απορρέουσες για τα κράτη μέλη υποχρεώσεις² και ii) τη δυνατότητα

¹ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6826-2022-ADD-1/cs/pdf>

² Απόφαση του Δικαστηρίου της 16ης Μαΐου 2017, Berlioz Investment Fund (C-682/15, EU:C:2017:373, σκέψη 44).

εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης και των θεμελιωδών δικαιωμάτων³. Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι το δικαίωμα των προσώπων που απολαύουν προσωρινής προστασίας να λάβουν άδεια διαμονής στο έδαφος κράτους μέλους απορρέει ευθέως από το άρθρο 8, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/55 και ότι, καθόσον απέρριψε την επίμαχη στο πλαίσιο της διαφοράς της κύριας δίκης αίτηση σύμφωνα με το άρθρο 5, παράγραφος 2, του νόμου «lex Ukraine», το καθού εφάρμοσε το δίκαιο της Ένωσης και, ως εκ τούτου, η κατάσταση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των θεμελιωδών δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται στον Χάρτη και, επομένως, του δικαιώματος πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου, σύμφωνα με το άρθρο 47, πρώτο εδάφιο, του Χάρτη⁴. Ως εκ τούτου, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι η εξαίρεση της αρνήσεως χορηγήσεως άδειας διαμονής από τον δικαστικό έλεγχο δυνάμει του άρθρου 5, παράγραφος 2, του νόμου «lex Ukraine» αντιβαίνει στο δίκαιο της Ένωσης, διότι το πρόσωπο που απολαύει προσωρινής προστασίας έχει δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου, ανεξαρτήτως του λόγου για τον οποίο δεν του χορηγήθηκε άδεια διαμονής από το οικείο κράτος μέλος. Σε αντίθετη περίπτωση, δεν θα μπορούσε να ζητήσει την εκ μέρους δικαστηρίου εκτίμηση του δικαιώματός του να λάβει άδεια διαμονής.

Επί του αιτήματος για την έκδοση επείγουσας προδικαστικής αποφάσεως

- 15 Κατ' εφαρμογήν του άρθρου 107, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας και του άρθρου 78, πρώτη περίοδος, ΣΛΕΕ, το αιτούν δικαστήριο ζητεί από το Δικαστήριο να εξετάσει την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως κατά την επείγουσα διαδικασία. Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι το επίμαχο ζήτημα δεν έχει ακόμη επιλυθεί από τη νομολογία του Δικαστηρίου και ότι η απάντηση στα προδικαστικά ερωτήματα έχει σημασία όχι μόνον όσον αφορά την υπό κρίση υπόθεση, αλλά και συνολικά ως προς το ισχύον σύστημα παροχής προσωρινής προστασίας βάσει αποφάσεων του Συμβουλίου στα κράτη μέλη. Η προσωρινή προστασία θα παρέχεται έως τις 4 Μαρτίου 2025. Ως εκ τούτου, είναι επείγουσα ανάγκη να επιλυθεί το ζήτημα αν και με ποιον τρόπο τα κράτη μέλη μπορούν να εξαρτούν την έκδοση άδειας διαμονής σε άτομα που απολαύουν προσωρινής προστασίας από τη μετακίνηση των εν λόγω ατόμων μεταξύ των κρατών μελών. Λαμβανομένου υπόψη του μεγάλου αριθμού περιπτώσεων στην Τσεχική Δημοκρατία στις οποίες δεν εκδίδονται άδειες διαμονής σε άτομα που απολαύουν προσωρινής προστασίας λόγω συνδρομής ενός εκ των λόγων απαραδέκτου που προβλέπονται στο άρθρο 5, παράγραφος 1, του νόμου «lex Ukraine», είναι επίσης επείγουσα ανάγκη να διευκρινιστεί εάν τα εν λόγω άτομα έχουν δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου.

Προτεινόμενη απάντηση στα προδικαστικά ερωτήματα

³ Αποφάσεις του Δικαστηρίου της 26ης Φεβρουαρίου 2013, Åkerberg Fransson (C-617/10, EU:C:2013:105, σκέψεις 19 έως 21), καθώς και της 26ης Σεπτεμβρίου 2013, Texdata Software (C-418/11, EU:C:2013:588, σκέψεις 72 και 73).

⁴ Απόφαση του Δικαστηρίου της 17ης Δεκεμβρίου 2015, Abdoulaye Amadou Fall (C-239/14, EU:C:2015:824, σκέψη 51).

16 Το αιτούν δικαστήριο προτείνει να δοθούν οι ακόλουθες απαντήσεις στα προδικαστικά ερωτήματα:

1. Το άρθρο 8, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/55/EK του Συμβουλίου, λαμβανομένης υπόψη και της συμφωνίας των κρατών μελών να μην εφαρμόσουν το άρθρο 11 της εν λόγω οδηγίας, δεν αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση δυνάμει της οποίας η αίτηση για τη χορήγηση άδειας διαμονής προσωρινής προστασίας είναι απαράδεκτη όταν ο αλλοδαπός έχει ζητήσει τη χορήγηση άδειας διαμονής σε άλλο κράτος μέλος ή όταν του έχει ήδη χορηγηθεί άδεια διαμονής σε άλλο κράτος μέλος.

2. Τα πρόσωπα που απολαμβάνουν προσωρινής προστασίας δυνάμει της οδηγίας 2001/55/EK του Συμβουλίου έχουν δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου σύμφωνα με το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε περίπτωση μη έκδοσης άδειας διαμονής από κράτος μέλος κατά την έννοια του άρθρου 8, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/55/EK του Συμβουλίου.

ΕΠΙΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ